

Περικλής Κουραχάνης

Τάσεις Ανάπτυξης και Υπανάπτυξης στην Ελληνική κοινωνία, 1909-1934

Αφετηρία της μελέτης μας είναι το έτος 1909 και κατάληξη του το έτος 1934. Σε αυτή την περίοδο η Ελλάδα, η Ελληνική κοινωνία εξέρχεται από μία δύσκολη κατάσταση και επανακινεί με την εμφάνιση στο πολιτικό προσκήνιο του Ελευθερίου Βενιζέλου και στον πνευματικό ορίζοντα της εμφάνισης συγκροτημένων παρουσιάσεων κοινωνιολογικής σκέψης, οι οποίες πολύ γρήγορα αποκτούν πολιτική έκφραση με πρωτεργάτη τον Αλ Παπαναστασίου (κοινοβουλευτική ομάδα των κοινωνιολόγων). Τα κείμενα που παράγονται από τους κοινωνιολογούντες της εποχής δεν συνεισφέρουν μόνο στην αυτοσυνειδησία της Ελληνικής κοινωνίας, αλλά βρίσκονται στην απαρχή μεταρρυθμιστικών κινήσεων και αλλαγών στα πεδία της οικονομίας, της διοίκησης, της δικαιοσύνης, της πολιτικής και γενικότερα του πολιτισμού. Η περίοδος όμως αυτή δεν χαρακτηρίζεται μόνο από τις αναδιοργανωτικές τάσεις της Ελληνικής κοινωνίας, αλλά και από μία έντονη πολεμική δραστηριότητα, τοπική και διεθνή, η οποία καταλήγει στον πολλαπλασιασμό της Ελληνικής επικράτειας, στον ξεριζωμό πολλών εστιών του Ελληνισμού, έξω από τα όρια του Ελληνικού κράτους, στην ανάπτυξη της κοινωνικής συνοχής μέσω του ερχομού των προσφύγων του 1922. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον εμφανίζεται εύλογο το πολιτικό σύστημα της χώρας να δοκιμάζει ακραίες πολώσεις, αστάθεια και όλα αυτά απολήγουν στο επόμενο διάστημα σε εναλλαγή του ίδιου του τρόπου διακυβέρνησης από την δικτατορία στην δημοκρατία και αντίστροφα.

Στην παρουσίαση μας θα προσπαθήσουμε να διερευνήσουμε μέσα στο σύνθετο κοινωνικοπολιτικό συγκείμενο τις τάσεις εκσυγχρονισμού, καθώς αυτές συγκρούονται με τις δυνάμεις της υπανάπτυξης και της καθυστέρησης που παρατηρούνται στην Ελληνική κοινωνία. Θα αντλήσουμε κυρίως υλικό από τα δύο επιστημονικά βήματα των της ομάδας των κοινωνιολόγων «Επιθεώρηση Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών» και «Αρχείο Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών», σε συνδυασμό με τις κοινοβουλευτικές παρεμβάσεις του Αλέξανδρου Παπαναστασίου. Η πρόκληση που έχουμε να αντιμετωπίσουμε είναι να διακριβώσουμε κατά πόσο οι προωθημένες επεξεργασίες του Παπαναστασίου μπορούν να επηρεάσουν την αυτοεικόνα της ελληνικής κοινωνίας του τότε.